

Espoon kaupunki
Kaupunkisuunnittelulautakunta

Kaupungin kirjaamo, PL 1, 02070, ESPOON KAUPUNKI
kirjaamo@espoo.fi

MUISTUTUS BODOMIN ASEMAKAAVAN MUUTOKSESTA
Alue 712000

Yleistä

Muutosalueella sijaitsee luontoarvoiltaan erittäin merkittävä Matalajärven Natura-alue. Matalajärvi on yksi neljästä tämän tyyppisestä lähdejärvestä Suomessa ja jo nyt sen ympäristöstä tulevista valumista johtuen uhanalainen. Matalajärvi on luokiteltu lintuvesien suojeluohjelmassa valtakunnallisesti arvokkaaksi. Syksyllä 2012 Matalajärvi nousi lintujen syysmuuton aikana monelle lintulajille pääkaupunkiseudun tärkeimmäksi levähdyspaikaksi, ajoittain lintuja oli järvellä yli 3000.

Eskaksenmäen alue on luonnoltaan harvinaista, jota osoittaa mm. pähkinäpensaon runsas esiintyminen, ja arvokas sekä maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti.

Yleiskaava

Muutos on yleiskaavan vastainen. Vaikka voi olla perusteltua jonkin verran poiketa yleiskaavan osoittamasta käyttötarkoituksesta, nyt ehdotettu kaavan muutos on niin oleellinen – asukasmäärän kasvu yli viisinkertaiseksi – että Matalajärven luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus alueella joutuvat vakavasti uhatuiksi.

Lähin ruokatavarakauppa on n. kolmen kilometrin päässä, muut kaupalliset ja kaikki kunnalliset palvelut, mm. koulut, vielä kauempana.

Vaikutukset Matalajärveen ja Bodomjärveen

Kaavamutoksen vaikutuksista Natura-alueelle on tehty arvio (Natura-arvio 2010, Luontotieto Keiron Oy, 31.3.2010). Arvio antaa kattavan kuvan alueen luontoarvoista. Arvio perustuu osittain jo aikaisempiin tutkimuksiin, mutta sen näkökulma on, ilmeisesti toimeksiannon mukaisesti, ollut rajoittuminen kyseisen kaavamutosalueen vaikutuksiin. Matalajärven luonnon tilan selvittämisen lähtökohtana tulisi kuitenkin olla koko järven valuma-alueen sekä

myös muiden ympäristövaikutusten kokonaisarviointi. Jos selvitetään yksi osa-alue kerrallaan, mikään niistä ei ehkä vaikuta ratkaisevasti, mutta kokonaisuudessaan vaikutukset voivat olla järven luonnolle tuhoisia. Tässä arviossa todetaan mm:

"Karvonen (2007) esittää Matalajärvelle seuraavat sietorajat fosforin ulkoiselle kuormitukselle: alempi raja n. 70 kg/vuosi ja ylempi sietoraja 180 kg/vuosi. Fosforikuormitus ylittää kolminkertaisesti alemman sietorajan. Myös vaarallisen kuormituksen raja (ylempi sietoraja) ylittyy. Karvonen esittää ulkoisen kuormituksen pienentämistä kolmasosaan nykyisestä. Fosforikuormitus saisi olla tällä perustella n. 80 kg/vuosi.

Fosforikuormituksen laskeminen alle kriittisen kuormituksen rajan vaatisi noin 70 % leikkausta vuosittaiseen kuormitusmäärään (Mykkänen 2008). Seppälän (2007) lähtökohtana raportissa annettaville toimenpideohjeille on, että valuma-alueen toimijoiden tulisi vähentää kuormitustasoaan noin 50-60 %, jotta järven tilan huonontuminen voitaisiin pysäyttää."

Käsityksemme mukaan kaavamuutos määräyksineen ei takaa arviossa mainitun tason saavuttamista, jolla järven tilan huonontuminen saataisiin pysäytettyä.

Kaavaselostuksessa on mainittu, että golfkentän ravinteiden ja torjunta-aineiden pääsy Matalajärveen tulee minimoida. "Minimointi" ei tarkoita mitään konkreettista. Vaihtoehtoina tulee olla kasteluveden suljettu kierto, joka estää tehokkaasti päästöt järveen, tai määrittää päästöille selkeät raja-arvot, joiden noudattaminen voidaan mittauksilla todeta ja jotka riittävät täyttämään vähintään luontoarvioinnissa esitetyt minimiarvot järven tilan huonontamisen ehkäisemiseksi.

Natura-alueen suojavyöhykkeeksi suunniteltu S-1 -alue on paikoin kapeampi kuin suositeltu 30 m. Järven koillispuolella sille on noin puolen kilometrin pituudella merkitty myös varaus maanalaiselle putkistolle, minkä kaivaminen oleellisesti muuttaisi vyöhykettä ja hävittäisi pitkäksi ajaksi sen kasvillisuuden eikä alue siten enää täyttäisi tarkoitustaan.
(s-1 vs s-3, ero???)

Alueen nykyinen viemäri- ja vesijohtoverkosto on heikko; suunnitelmissa on varauduttava verkoston kehittämiseen siten, että mahdollisissa ylivuototilanteissa järviin ei pääse viemäriveresiä.

Kaavamääräyksillä on selvittävä myös Matalajärvestä tapahtuva mahdollinen vedenotto ja sille asetettavat rajat, koska järven pinta on lähes samalla tasolla kuin Bodomjärven. Suuri vedenotto saattaa aiheuttaa veden virtaamisen pysähtymisen tai jopa kääntymisen takaisin Bodomjärvestä Matalajärveen, jota tapahtuu ajoittain muutenkin ja jolla voi olla haitallisia vaikutuksia (ei ole voitu arvioida mainitussa selvityksessä).

Maantiesuola

Ote Natura-arviosta:

"Kehä III:n Matalajärveen johdettavissa vesissä on havaittavissa merkkejä tien suolauksesta. Suolauksen haitoista pintavesissä ei ole juurikaan tutkimuksia. Kloridien vaikutuksesta Matalajärveen tulisi tehdä lisäselvitys. Jos klorideilla todetaan

olevan vaikutusta ravinteiden vapautumiseen tai muita luonnolle haitallisia vaikutuksia tulisi talvisuolauksessa siirtyä käyttämään kaliumformiaattia. (Seppälä 2007)”

Muut tutkimukset osoittavat, että suolapitoisuudella on vaikutusta, ja suola voi vaarantaa Matalajärven tilan. Ainakin kaava-alueella tulisi kaavamääräyksellä tai muulla tavoin huolehtia em. suosituksen toteuttamisesta. Suurin vaikutus on luonnollisesti tämän kaavamuutosalueen ulkopuolella olevalla Kehä III:lla.

Ulkoilu

Kaavassa tulee olla selkeät merkinnät kevyen liikenteen reiteistä ja ulkoilijoiden poluista ja pääsymahdollisuuksista Natura- ja luonnonsuojelualueille.

Pohjavedet

Matalajärvi saa merkittävän osan vedestään lähteistä ja alue on maaperältään rapakiveä. Pohjaveden virtaamista ja käyttäytymistä on vaikea, syvältä miltei mahdotonta selvittää. Uuden asutuksen tuleminen paitsi Natura-järven valuma-alueelle, myös pohjavesialueelle, joka voi olla paljon laajempi, merkitsisi mahdollisesti lisää porakaivoja tai varsinkin maalämpöjärjestelmiä, joiden putki voi ulottua jopa yli 200 m:n syvyyteen. Maalämpöputkiston rakentamisesta pohjavesialueelle ei ole selkeitä määräyksiä, mutta valitettavia ongelmia on esiintynyt, jopa järjestelmän purkuun on jouduttu. Kun tietoa ei ole ja kyseessä on Natura-alue, tulee kaavamääräyksissä tai muuten huolehtia, että alueelle ei tule syvälle ulottuvia maalämpöjärjestelmiä.

Espoossa, 25.1.2013

Pro Espoonjoki ry - Pro Esbo å rf

Erkki Lindell
Puheenjohtaja

Oivi Salohonka
Sihteeri